

Вяра

01.05 по еретическия, †18 април по църковния календар - Св. преподобни Йоан, ученик на св. Григорий Декаполит. Св. мъченици Виктор, Зотик, Зион, Акиндин и Севериан. Св. преподобни Козма, епископ Халкидонски, и преподобни Авксентий. Св. мъченик Иоан Нови

В памет на преподобния наш отец Иоан, ученик на свети Григорий Декаполит

(ок. 820-850 г.)

Знаем за две страни с името Декаполис. Едната от тях се намирала в Палестина, близо до Галилея; за нея споменава свети евангелист Матей, като казва: “И подире Му тръгнаха

много тълпи народ от Галилея и Десетоградие”. Име Декаполис носела още една неголяма страна, която се намирала в Исаврия. От този исаврийски Декаполис произхождал и свети Григорий, учителят на преподобния Иоан, чиято памет се извършва в днешния ден.

Отрекъл се от този свят на младини, като възлюбил Христа, Иоан се отдалечил при споменатия негов учител Григорий Декаполит и приемайки от него пострижение в монашески чин, се подвизавал заедно с него, и с добродетелния си живот угаждал на Бога. Достигнал такова смирение, послушание и духовно съвършенство, че за него се радвал и прославял Бога и самият му учител свети Григорий.

Когато нечестивият император Лъв Арменец, който възобновил иконоборческата ерес, надигнал гонение срещу Христовата Църква, в това време заедно със своя учител Григорий и с Иосиф Песнописец пристигнал във Византия и преподобният Иоан. Като обикаляли града, те укрепвали православните, увещавали ги твърдо да пазят и мъжествено да изповядват светата християнска вяра. Скоро след това Иосиф се отправил към Рим, но по пътя бил хванат от еретиците и затворен в тъмница в Крит. Преподобният Григорий Декаполит пък починал в Рим след заминаването на Иосиф.

Докато бил във Византия, Иоан се подвизавал, както преди, с грижа не само за своето спасение, но и за спасението на другите.

След като минали няколко години, когато блаженият Иосиф, освободен от затвора, се върнал във Византия, преподобният Иоан вече си бил заминал при Господа, за да получи от Него награда за трудовете си, и бил погребан от ръцете на Иосиф край гробницата на своя баща, също с име Иосиф. След това тялото му било пренесено на друго място, за което така се съобщава в житието на свети Иосиф Песнописец:

“Като пристигнал в града, Иосиф не намерил сред живите своя любезен наставник, свети Григорий Декаполит, защото вече си бил отишъл при Господа. Той видял само ученика на Григорий, блажения Иоан, и дълго плакал за Григорий, задето не се удостоил още веднъж да се види с него. Пребивавал край гробницата му заедно със свети Иоан; но минало известно време, Иоан също заминал при Господа, а Иосиф го погребал край гробницата на свети Григорий. След това преподобни Иосиф се преселил на друго уединено и безмълвно място, което се намирало извън града, недалеч от църквата на свети Иоан Златоуст. Като се заселил тук, преподобният построил църква на името на Христовия светител Николай и пренесъл в

нея мощите на светите Григорий и Иоан”.

Някои твърдят, че преподобният Иоан, ученикът на свети Григорий Декаполит, след преставянето на своя учител се преселил в Палестина, и тук се подвизавал в обителта на свети Харитон, където и починал в Господа. Но това се отнася за друг светец с име Иоан, който наистина се подвизавал в обителта на свети Харитон по времето, когато тази обител била в цветущо състояние. А споменаваният тук свети Иоан е живял много години след другия Иоан, през царуването на иконобореца Лъв Арменец, когато в Палестина вече я нямало обителта на свети Харитон, която била окончателно разрушена от мохамеданите през царуването на Константин и Ирина, които са живели много години преди Лъв Арменец; за това разрушаване се споменава в повествованието за страданията на преподобните отци, избити в обителта на преподобни Сава. Тук се съобщава, че по времето, когато е станало избиването на отците в обителта на свети Сава, е била окончателно разрушена и обителта на свети Харитон, която след това повече никога не е възобновявана, а е запустяла окончателно; оттук се разбира могъл ли е да пребивава споменаваният сега преподобни Иоан в тази окончателно разорена и опустяла Харитонова обител и да умре в нея; затова и в житието на преподобния Иосиф Песнописец се казва, че този блажен Иосиф със своите ръце е предал на погребение тялото на свети Иоан, във Византия, и после го е пренесъл на друго, недалеч от първото, място.

Кондак преподобного Иоанна

глас 4

Воздержанием, отче, житие украсив,/ и плоть умертвил еси,/ темже и победил еси вражия прилоги, преблаженне,/ и прешел еси к Богу/ в безскорбный и вечный живот,/ яко достоин наследник, Иоанне,// Емуже молися спастися нам.

(Перевод: Воздержанием, отче, ты украсил свою жизнь и умертвил плоть, этим победив вражеские прилоги, преблаженный, перешел ты к Богу в жизнь вечную и бескорбную, как достойный наследник, Иоанн, Ему же молись о спасении нашем.)

В памет на светите мъченици Виктор, Зотик, Зинов, Акиндин и Севериан

(303 г.)

По времето, когато нечестивият император Диоклетиан повдигнал срещу християните жестокото преследване, бил заловен и подложен на безмилостни мъчения свети Георги. По време на тези мъчения с Божията сила Георги вършел дивни чудеса, чрез които мнозина от езичниците, виждайки ги, повярвали в Христа. Но повярвалите незабавно били подлагани на мъчения от ръцете на нечестивите, като едни от тях изпращали в тъмници, други горели с огън, трети - посичали с меч. Сред тях били и светите мъченици: Виктор, Зотик, Зинов, Акиндин и

Севериан. Те, като видели мъченика Георги привързан за колелото (което трябвало да разкъса тялото му), без да претърпи никаква вреда, повярвали в нашия Господ Иисус Христос, заради което мъчителите незабавно им отсекли главите.

**В памет на светия наш отец Козма
изповедник, епископ Халкидонски, и
преподобния Авксентий (815-820 г.)**

*Св. Козма
изповедник,
епископ
Халкидонски.
Фрагмент
от руска
икона от
годишен
Миней. 1-ва
половина на
XVI в.*

Христовият светител и изповедник Козма прозхождал от град Константинопол. Възлюбил от ранна възраст Христа, той оставил този суетен свят и бил постриган за монах. Като водел строго подвижнически живот и достигнал съвършенство в добродетелите, Козма станал обител на Светия Дух.

Впоследствие той бил назначен за епископ в град Халкидон. В сана на епископ усърдно защитавал православното учение, което по това време било гонено от еретиците иконоборци.

Иконоборците неведнъж принуждавали светеца да не се покланя на светите икони. Но той мъжествено защитавал православното учение и не се подчинявал на еретиците.

За твърдостта си в православието светецът понесъл много мъчения от гонителите и бил изпратен на заточение. Повикан от заточението и отново принуждаван към непочитане на иконите, свети Козма отново показал твърдост в православието. За това той пак бил подложен на многобройни мъчения и огорчения, които споделял с него и преподобният Авксентий. Сред тези огорчения свети Козма приел и блажената си кончина.

**Страданието на свети мъченик Иоан Нови
(1526 г.)**

Родина на блажения Йоан е град Янина, който се намирал в гръцката област, наречена Епир. Някога този град бил място за постоянно пребиваване на гръцкия цар Пир. Родителите на Йоан били благочестиви християни.

Когато след тяхната смърт останал рано сираче, Йоан отишъл в Константинопол, с намерението от труда на ръцете си да придобива нужните му средства за живот. Тук той имал, както и останалите занаятчии и търговци, място на градския площад и се издържал чрез занаята си, като имал всичко необходимо. Бог му съдействал във всичките дела, тъй като водел добродетелен живот и строго изпълнявал Божия закон. Жителите на Константинопол го наричали Епирски, понеже бил родом от Епир.

По това време Константинопол вече бил под властта на мюсюлманите, които изповядвали мохамеданската вяра. Мнозина от християните, съблазнени от мохамеданското нечестие, се отклонявали към мохамеданството; особено много били занаятчиите и търговците, които преди изповядвали християнската вяра, но след това преминали към мохамеданството.

На истинския християнин, блажения Йоан, се наложило да живее тъкмо сред такива хора. Неговите съседи по търговия от

всички страни били отrekli се от Христа и присъединени към мохамеданството отстъпници; Иоан често се препирал открито с тях, като изобличавал отстъпничеството им, тъй като бил разумен и смел в речта си юноша, който говорел за истината без страх. Заради това съседите му започнали да го ненавиждат. Те били недоволни също и от успехите на светеца в търговията. Тъй като Иоан имал все по-голям успех в търговските дела, другите търговци и занаятчии да му завиждали и почнали да замислят какво обвинение да повдигнат срещу него, за да го погубят. А блаженият, като виждал коварствата, които замислят срещу него, не се уплашил, но още по-силно, от все сърце възжелал да пострада за Христовата истина.

И ето че веднъж, на Велики Петък, той се отправил към своя духовен отец, константинополския протопрезвитер, за да му изповяда греховете си, като му съобщил и за враждата на озлобените негови съседи, които искали да го погубят; предал му също и своето желание да пострада за Христа и попросил от своя духовен отец полезен съвет и утеха. Като виждал младостта му, протопрезвитерът не го посъветвал да се предаде на мъчения, но му казал:

- Чедо, първо изследвай внимателно дали дяволът не ти внушава този помисъл: защото дяволът подбужда мнозина люде към мъченичество, с намерението да ги посрами пред целия свят, след като те, понеже не са в състояние да понесат мъченията, отпаднат от вярата.

Свети Иоан му отвърнал:

- Аз се надявам на моя Христос и твърдо вярвам, че Той няма да ме предаде за поругание на враговете ми, но ще ме подкрепи, за да мога да победея вражеската сила.

- Чедо - отвърнал на това протопрезвитерът, - в словата

Божие е казано: “духът е бодър, а плътта - немощна”. Делото, на което си тръгнал, изисква сериозна подготовка, изисква непрестанна молитва и пост; когато ти се очистиш чрез подвижите на поста и молитвата от всеки грях, тогава Бог Сам ще ти каже как да постъпиш, защото Бог обикновено се вселява в чистите души. Затова, възлюбени, пази се, иди си с мир, а аз ще моля Бога Той да те съхрани от всички твои видими и невидими врагове - от хората и бесовете - и да ти даде победа над тях.

Като казал това, протопрезвитерът отпуснал юношата с мир.

На другия ден сутринта блаженият Йоан отново със светнало лице и радостен дух се явил при своя духовен отец и му казал:

- Отче честний! През изминалата нощ се видях насън да стоя сред пламъци, без да изгарям, но весел и ликуващ, подобно на тримата юноши във Вавилонската пещ. Затова се надявам, че замисленото от мен дело с помощта на Всевишния ще достигне до благополучен край. Умолявам и тебе, свети отче: подкрепи ме със своите молитви!

Духовният отец на това му отвърнал:

- Да те подкрепи Бог, чедо, да победиш адския вълк - разбирам невидимия змей, - и да те удостои да се увенчаеш с мъченически венец!

Като подкрепил с още много други ласкави слова юношата за неговия подвиг, протопрезвитерът го изпратил и му обещал да се моли за него на Бога.

Блаженият Йоан отишъл в своето магазинче на пазара, а онези, които го мразели, като направили предварително план да го погубят, започнали да говорят един на друг:

- Този човек не е ли същият, който открито се отрече от

Христа в Трика; защo тук се държи като истински християнин?

Юношата, като чул тези думи, изгледал страшно говорещите и ги запитал:

- Вие за мен ли говорите, или може би за някой друг?

- За тебе - отвърнали те, - а не за някой друг, и нима не казваме истината?

- Това никога не е ставало с мен и никога няма да бъде - отвърнал светецът - да се отрека от Христа, моя Бог, нито в Трика, нито на някое друго място. Аз живея и винаги ще живея за Христа, моя Бог, и съм винаги готов да умра за Него.

Като изпаднали в силна ярост от тези думи на светеца, враговете му бързо се насочили към него, готови веднага да го умъртвят, и го повлекли към съдилището. Светият юноша вървял бързо, а лицето му сияело, сякаш отивал на пир. Когато светецът бил отведен на съдилището, се оказало, че неговите врагове са тук - и клеветници, и свидетели, и съдии. Те го обвинявали единствено за това, че в тесалийския град Трика се отрекъл открито от Христа и приел мохамеданската вяра, а като дошъл в Константинопол, отново се преструва на християнин и хули мохамеданите. Като започнали разпита, враговете му най-напред започнали да изразяват лицемерно състрадание към него, като че ли го жалели, и започнали ласкаво да го уговарят да се отрече от Христа. След това, като се убедили, че той стои непоколебимо в християнската вяра, започнали да го заплашват, но когато и по този начин не постигнали нищо, започнали безмилостно да го бият, след което го хвърлили в тъмницата, с намерението да го държат там дотогава, докато решат какво да правят с него по-нататък.

На другия ден сутринта, като извели Йоан от тъмницата, нечестивите съдии започнали да го разпитват: - не е ли решил

той да се отрече от Христа и да приеме тяхната вяра. Но като видели, че той, както преди, непреклонно изповядва християнството, отново започнали да го бият безпощадно с дебели тояги. А светецът, като твърд диамант, мълчаливо претърпявал нанасяните му побои, като че ли биели не него, а някого друго. Той само тихо се молел Богу, като казал:

- За нищо на света няма да се отрека от вярата си; това никога няма да стане с мен - да започна да вярвам по друг начин, а не така, както подобава на християнин; никога няма да стане това, да бъда прелъган с ласки или победен от мъчения. Правете с мен каквото искате, та по-скоро да премина от този краткотраен живот във вечния живот. Като Христов раб аз следвам Христа и за Христа умирам, за да живея с Него навеки.

Неправедните съдии заповядали отново да хвърлят светеца в тъмницата. Сега вече не водели мъченика, а го влачели по земята, скубели го за косите, биели го по бузите и го тъпчели с крака. Накрая той пак бил окован във вериги.

На другия ден светецът отново бил изведен на съд, но тъй като дръзновено продължавал да говори същото, което и по-рано, отново започнали безмилостно да го бият. Докато го биели, мъченикът радостно пеел църковната песен: "Христос възкръсна от мъртвите", защото това се случило през дните на Пасха. Цялото тяло на светеца било покрито с рани, а земята около него се обагрила с кръв. Светият мъченик сякаш търпял страдания не със своето тяло, и по време на мъченията ту пеел, ту се обръщал към мъчителите си с думите:

- Бийте, бийте ме колкото можете по-силно; въпреки това никога няма да ме отвърнете от моя Христос и да ме направите свой съмишленик.

След това, като се засрамили, мъчителите отново хвърлили

Иоан в тъмницата и го мъчили в продължение на няколко дена с глад и жажда, после отново го извели и като видели, че той въпреки всички мъчения не изменя на Христовата вяра, го осъдили на изгаряне.

Когато светецът, окован в железни вериги, бил воден на смърт “като агне на заколение”, по пътя мъчителите го биели с ръце, удряли го по лицето и го оскърбявали с груби думи; но някои от тези, които били там, му изказвали своето съчувствие и го молели да не погубва младостта си. Но Христовият мъченик отивал на смърт, тържествувайки, сякаш се готвел да получи някакви големи почести.

Накрая Иоан стигнал до мястото, където бил разпален от мъчителите голям огън. Светецът, без да чака да го хвърлят в огъня, мъжествено сам влязъл в него и застанал сред пламъците. Тогава мъчителите хванали края на веригата, с която бил окован свети Иоан, и го извлекли от пламъците. А светият мъченик им казал:

- Защо не ме оставяте да изгоря в пламъците? Защо ми пречите да стана благоугодна жертва за Христа?

Съдиите, макар да знаели, че смъртта чрез изгаряне в огън е твърде мъчителна, понеже светецът сам силно желаел такава смърт, променили решението си и осъдили светеца на смърт не чрез изгаряне, а чрез посичане с меч. Заповядали на палача да отсече главата на юношата, а после да хвърлят отсечената глава заедно с трупа в огъня. Така светият новомъченик Христов Иоан Епирски приел мъченически венец на осемнадесетия ден от месец април.

Въпреки че тялото на светеца било изгорено в пламъците, вярващите намерили някои части от костите му, оцелели от огъня; като ги взели, те с благоговение ги запазили при себе си, прославяйки нашия Бог Христос, възхвалян с Отца и

Светия Дух навеки. Амин.

ЧЕТИ-МИНУТЕ НА СВ. ДИМИТРИЙ РОСТОВСКИ

{{_LINK1_}}